

Volume 10, Issue 3, May 2023, p. 256-264

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3370>

ArticleHistory:

Received

04/03/2023

Accept

14/05/2023

Available

online

15/05/2023

TEACHER CANDIDATES' FOR PUBLIC PERSONNEL SELECTION VIEWS ON THE EXAM (KPSS)

ÖĞRETMEN ADAYLARININ KAMU PERSONELİ SEÇME SINAVINA (KPSS) YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Taylan ÇENKİLİÇ¹
Eyüp İZCİ²

Abstract

In this study, it was aimed to determine the views of prospective teachers towards the Public Personnel Selection Examination (KPSS). The study is a descriptive study in the survey model. In the theoretical framework of the study, the literature on the subject was utilised. The data were collected through the "Opinion Questionnaire on KPSS" form developed by the researchers. The questionnaire form was applied to 432 prospective teachers from various age groups, graduation status, gender and number of exam entries who were preparing for the Public Personnel Selection Examination (KPSS). In the questionnaire, which has a Likert-type scale, a five-point rating scale was used. Frequency and percentage calculations were made to analyse the data. As a result of the study, it was concluded that the Public Personnel Selection Examination (KPSS) is an important obstacle that prospective teachers have to overcome and that it has negative effects on their psychology and social lives. In addition, more than half of the pre-service teachers thought that the average of undergraduate graduation should be included in the calculation along with KPSS as an appointment criterion. Various suggestions were made based on the results obtained from the research. The results obtained from the research were discussed in line with the relevant literature.

Keywords: KPSS (Public Personnel Selection Exam), Teacher Candidate, Views on KPSS

Özet

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Çalışmanın kuramsal çerçevesinde konuya ilişkin literatürden yararlanılmıştır. Çalışmada veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen "KPSS'ye Yönelik Görüş Anketi" formu aracılığıyla toplanmıştır. Anket formu Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) hazırlanmakta olan çeşitli yaş gruplarından, mezuniyet durumları, cinsiyetleri ve sınava giriş sayıları farklı olan 432 öğretmen adayına uygulanmıştır. Likert tipi ölçek özelliği taşıyan ankette beşli derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Verilerin çözümünde frekans ve yüzde

¹ Millî Eğitim Bakanlığı, taylancenkilic@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0001-4042-5754>

² Doç. Dr., İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, eyup.izci@inonu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-6975-0454>

hesaplamaları yapılmıştır. Çalışma sonucu, kamu personeli seçme sınavının (KPSS), öğretmen adaylarının önlerinde aşmaları gereken önemli bir engel olduğu, öğretmen adaylarının psikolojileri ve sosyal hayatları üzerinde olumsuz etkiler yarattığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının yarısından fazlasının, atanma kriteri olarak KPSS ile birlikte lisans mezuniyet ortalamasının da hesaplamaya dahil edilmesi gerektiği düşüncesine sahip oldukları görülmüştür. Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı olarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ilgili literatür doğrultusunda tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: KPSS (Kamu Personeli Seçme Sınavı), Öğretmen Adayı, KPSS'ye Yönelik Görüşler

GİRİŞ

Bir ülkenin teknolojik anlamda gelişimi ve ekonomik kalkınmasının temelinde eğitilmiş insan gücü bulunmaktadır. Eğitilmiş insan gücü ise, doğrudan öğretmenler ve öğretmenlik mesleğiyle ilgilidir Eğitim sisteminin amaçlarının gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlerin sayı ve nitelik bakımından yeterli olmaları gerekmektedir. (Özer ve Gelen, 2008; Yüksel, 2004).

Çağımızda bilim ve teknolojiye görülen hızlı değişme ve gelişmeler toplumun yapısını da hızla değiştirmekte, buna koşut olarak eğitimin amaçlarında, yöntemlerinde ve öğretmenin geleneksel rollerinde de değişimler olmaktadır. Bu gelişmelerin doğal sonucu olarak, toplumu oluşturan bireylerin, meydana gelen değişikliklere uyum sağlamalarında ve topluma katkıda bulunmalarında eğitim kurumlarına ve bu kurumlarda çalışan öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Öğretmenler çağın gereklerine uygun biçimde üzerlerine düşen görevi başarıyla gerçekleştirmek durumundadırlar. Bu noktada, öğretmen konusunun giderek daha da önem kazandığı kuşkusuzdur (Sözer, 1991).

Kalkınmanın hem maddi hem de manevi boyutunda rol oynayan faktör nitelikli insan gücüdür. Bu noktada eğitim olgusu ön plana çıkar. Eğitim, içerik, fonksiyon, amaç kısaca yapısı ile bir bütündür. Bu hedeflerin saptanmasından, bunlara ulaşmak için yapılan tüm etkinliklerde aktif rol oynayan temel unsur öğretmendir. İnsan gücü kaynağını işleten temel eğitim kurumu okul olup burada üretimi gerçekleştirenler ise öğretmenlerdir. Öğretmenler her ülkede, toplumun her alanda kullanılmak zorunda ve muhtaç olduğu insan gücünü üreten en gerekli ve vazgeçilmez temel elemanlardır. Çünkü bütün iş ve mesleklerde çalışanların hepsi de az ya da çok onların eseri, ürünüdür (Ada, 1996; Yılman 1991).

Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet döneminde öğretmen eğitiminde önemli gelişmeler ve yenilikler sağlanmıştır. 1982'de yürürlüğe giren 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası, öğretmen yetiştiren kurumlar için yepyeni bir dönemin başlangıcı olmuş, öğretmen yetiştirme sistemi yeni bir yapı ve statüye kavuşmuştur. 2006-2007 akademik yılından itibaren öğretmen yetiştirme programlarında tekrar yenileşmeye gidilmiştir. (MEB, 2006 s. 4-5).

Ülkemizde öğretmenler büyük ölçüde Eğitim Fakültelerinden yetişmektedir. Buna karşılık, bütün branşlarda öğretmen ihtiyacının Eğitim Fakültelerinden karşılanamaması nedeniyle, tezsiz yüksek lisans programı ve daha sonra da öğretmenlik sertifika programları (pedagojik formasyon) uygulamalarına geçilmiştir. Bu uygulamalarla öğretmen ihtiyacı sayısal olarak giderilmeye çalışılmıştır. (Yüksel, 2004).

Öğretmenlerin istihdamı ile ilişkili sorunların başında çok çeşitli nedenlerle arz-talep dengesinin bir türlü sağlanamaması gelmektedir. Bazı branşlarda öğretmen ihtiyacı varken diğer birçok alanda öğretmen yığılması yaşanmaktadır. Bu yığılmalar neticesinde MEB öğretmenlerin seçimini 2001 yılından itibaren ÖSYM tarafından merkezi olarak yürütülen KPSS ile yapmaktadır. Öğretmen seçimi için gerçekleştirilen KPSS sınavında öğrencilerin genel yetenek, genel kültür ve eğitim bilimleri bilgisi ölçülmektedir. Bazı branşlarda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2006 yılında Genel Öğretmen Yeterlikleri kabul edilmiş, ardından 2011 yılında Öğretmenlik Özel Alan Yeterlikleri yürürlüğe konulmuştur. 2013 yılı itibarıyla Türkiye'de öğretmen atamalarında öğretmen adaylarına Millî Eğitim Bakanlığı

(MEB), Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM) ve Devlet Personel Başkanlığı (DPB) arasında, “Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik” kapsamında imzalanan protokol gereği Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi'nin uygulanmasına başlanmıştır. Bu sınavla birlikte alanına hâkim nitelikli öğretmenlerin seçilmesi amaçlanmaktadır (Büyükkaragöz, 1993; Doğan ve Şahin, 2009; Erbek ve Eskimen, 2021; Karaer, 2019; Kocaoğlu ve Özmen, 2019; ÖSYM, 2018; Özkan ve Bağceci, 2015; Özoğlu, 2010).

Eğitim sisteminden elde edilen verimle, bu sistemin uygulayıcıları olan öğretmenlerin nitelikleri arasında doğru bir orantı olduğu tartışılmayacak bir gerçektir. Ülkemizde de eğitim sistemi içerisine en kaliteli ve en nitelikli öğretmenlerin dahil edilmesinde son basamak olan Kamu Personeli Seçme Sınavıdır. Bu sınava hazırlanan öğretmen adayları almış oldukları öğretmenlik eğitiminin ardından ancak bu sınavda başarılı olurlarsa devlet kadrosunda işe başlayabilmektedirler. Bu durum ise mezun olduktan sonra işe yerleşememe düşüncesini akla getirmekte ve öğretmen adaylarının üzerinde büyük bir kaygı, tükenmişlik ve stres yaratmaktadır.

Bu bağlamda öğretmen adaylarının bu sınava verdikleri önem, bu konunun detaylı olarak araştırılmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu araştırma ile de öğretmen adaylarının konuya ilişkin görüşlerini çeşitli değişkenler açısından bilimsel metotlarla inceleyerek ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu soruya yanıt aranmıştır:

Öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) yönelik görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır” (Karasar, 2006). Çalışmada Malatya’da Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) hazırlanan çeşitli yaş gruplarından, mezuniyet durumları, cinsiyetleri ve sınava giriş sayıları farklı olan öğretmen adaylarının görüşleri incelenmeye çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Malatya ilinde Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) hazırlanan ve çeşitli KPSS kurslarına devam eden 432 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubu seçilirken zaman, kişi sayısı ve diğer faktörler göz önünde bulundurulurken kolay erişilebilir olması açısından uygun örnekleme yöntemi esas alınmıştır. Kazara ya da elverişli örnekleme ismi ile de anılan uygun örnekleme yönteminde para, zaman ve işgücü kaybını önlemeyi temel amaç edinen bir yöntemdir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011).

Tablo 1

Öğretmen Adaylarına Ait Demografik Bilgiler

		f	%
Cinsiyet	Kadın	235	54,4
	Erkek	197	45,6
Yaş	20-22	50	11,6
	23-25	191	44,2
	26-28	92	21,3
	29 ve üzeri	99	22,9
KPSS'ye Giriş Sayısı	Hiç	136	31,5
	İlk	135	31,3
	İki	86	19,9
	Üç ve üzeri	75	17,4
Mezuniyet Durumu	Son sınıf	146	33,8
	Mezun	286	66,2

Tablo 1’de görüldüğü üzere; ankete cevap veren 432 öğretmen adayının %54,4’ünü (235) kadınlar, %45,6’sını (197) ise erkekler oluşturmaktadır. Yaş grupları açısından

bakıldığında, grubun %11,6'sını (50) 20-22 yaş grubu, %44,2'sini (191) 23-25 yaş grubu, %21,3'ünü (92) 26-28 yaş grubu ve %22,9'ünü (99) ise 29 ve üzeri yaş grubu oluşturmaktadır. KPSS'ye giriş sayıları bakımından, %31,5'i (135) KPSS'ye hiç girmemiş, %31,3'ü (135) ilk defa girecek, %19,9'u (86) iki defa girmiş ve %17,4'ü (75) ise üç ve daha fazla sayıda girmiştir. Mezuniyet durumu açısından incelendiğinde ise, %33,8'i (146) son sınıf, %66,2'si (286) mezun durumundadır.

Veri Toplama Aracı ve Çözümlemesi

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılmak üzere araştırmacılar tarafından anket formu geliştirilmiştir. Anket, insanların yaşam koşullarını, davranışlarını, inançlarını veya tutumlarını betimlemeye yönelik bir dizi sorudan oluşan bir araştırma materyalidir (Thomas,1998). Anketin geliştirilme sürecinde mevcut literatür taranmış ve konuyla ilgili daha önce yapılmış benzer çalışmalardan faydalanılmıştır (Odabaş,2010; Sezgin ve Duran, 2011). Anketin kapsam geçerliliğini sağlamak üzere alan uzmanlarından görüşleri alındıktan sonra, görünüş geçerliliğini sağlamak içinde 20 kişilik bir öğretmen adayı grubundan anketin görünüş geçerliliği hakkındaki görüşleri alınmış ve ankete son şekli verilmiştir. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde ankete katılan öğretmen adaylarının kimliklerini belirtmeyecek şekilde, kişisel bilgilerine yönelik olarak hazırlanmış 4 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde ise, araştırmanın problemine uygun olarak hazırlanmış 18 ifade bulunmaktadır. Öğretmen adaylarından bu bölümdeki ifadelere, karşılıklarında bulunan “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Orta Düzeyde Katılıyorum”, “Katılmıyorum” ve “Hiç Katılmıyorum” seçeneklerinden kendilerine en uygun olanı işaretlemeleri istenmiştir.

Araştırmada anket yoluyla elde edilen veriler, araştırmacılar tarafından bilgisayar ortamına aktarılmış ve analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kişisel bilgileri ve her bir maddeye verdikleri cevaplar ile ilgili tanımlayıcı istatistiksel analizler olan yüzde ve frekanslarına göre yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına Yönelik Görüşleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının KPSS'ye Yönelik Görüşlerinin Dağılımı

	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Hayatıma yön vermemde KPSS aşmam gereken önemli bir engeldir.	233	53,9	122	28,2	51	11,8	18	4,2	8	1,9
Sürekli olarak KPSS'yi düşünmek psikolojimi bozuyor.	157	36,3	125	28,9	97	22,5	38	8,8	15	3,5
Meslek hayatımın tek bir sınava bağlı olması beni tedirgin ediyor.	274	63,4	76	17,6	40	9,3	31	7,2	11	2,5
KPSS yüzünden kendime yeterince zaman ayıramıyorum.	238	55,1	92	21,3	48	11,1	41	9,5	13	3,0
Geleceğime dair birçok planı KPSS yüzünden erteliyorum.	222	51,4	101	23,4	58	13,4	39	9,0	12	2,8
KPSS hazırlık sürecinde maddi olarak aileme yük oluyorum.	176	40,7	94	21,8	67	15,5	56	13,0	39	9,0
KPSS'nin adil bir sınav olduğuna inanmıyorum.	312	72,2	65	15,0	30	6,9	12	2,8	13	3,0
KPSS'nin temel amacı alan bilgisini ve alan bilgisi öğretimini ölçmek olmalıdır.	203	47,0	122	28,2	63	14,6	17	3,9	27	6,3
Öğretmenliğe atanma kriteri olarak KPSS puanı ile birlikte lisans	118	27,3	99	22,9	73	16,9	55	12,7	87	20,1

mezuniyet ortalamasının da değerlendirmeye katılması gerektiğini düşünüyorum.

KPSS’de genel kültür-genel yetenek testleri olmamalıdır.	96	22,2	66	15,3	101	23,4	103	23,8	66	15,3
Eğitim fakültelerindeki müfredat ile KPSS müfredatı örtüşmektedir.	71	16,4	38	8,8	96	22,2	101	23,4	126	29,2
KPSS’ye düzenli hazırlananların başarılı olacağı bir sınavdır.	147	34,0	119	27,5	72	16,7	40	9,3	54	12,5
KPSS ülkemiz şartlarında ideal öğretmenleri seçmek için gereklidir.	9	2,1	67	15,5	97	22,5	100	23,1	159	36,8
KPSS hazırlık sürecinde eğer bir KPSS kursuna gitmezsem başarılı olamayacağımı düşünüyorum.	60	13,9	97	22,5	125	28,9	74	17,1	76	17,6
KPSS kursları öğrenciyi sadece motive etmektedir.	59	13,7	124	28,7	136	31,5	68	15,7	45	10,4
KPSS’nin nitelikli öğretmenleri seçtiğini düşünmüyorum.	225	52,1	89	20,6	46	10,6	32	7,4	40	9,3
KPSS’den aldığım puanla atanamazsam artık başka mesleklere yöneleceğim.	108	25,0	69	16,0	84	19,4	76	17,6	95	22,0
KPSS sınavı hiç olmamalıdır.	216	50,0	46	10,6	59	13,7	79	18,3	32	7,4

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmen adayları “hayatıma yön vermemde KPSS aşmam gereken önemli bir engeldir” görüşüne tamamen katılmaktadırlar (%53,9). Bu da öğretmen adaylarının yarısından fazlasının KPSS’yi önünde aşması gereken önemli bir engel olarak gördüğü şeklinde yorumlanabilir. Yine öğretmen adayları “sürekli olarak KPSS’yi düşünmek psikolojimi bozuyor.” (%36,3), “Meslek hayatımın tek bir sınava bağlı olması beni tedirgin ediyor.” (%63,4), “KPSS yüzünden kendime yeterince zaman ayıramıyorum.” (%55,1), “Geleceğime dair birçok planı KPSS yüzünden erteliyorum.” (%51,4), “KPSS hazırlık sürecinde maddi olarak aileme yük oluyorum.” (%40,7), “KPSS’nin adil bir sınav olduğuna inanmıyorum.” (%72,2), “KPSS’nin temel amacı alan bilgisini ve alan bilgisi öğretimini ölçmek olmalıdır.” (%47,0) ve “öğretmenliğe atanma kriteri olarak KPSS puanı ile birlikte lisans mezuniyet ortalamasının da değerlendirmeye katılması gerektiğini düşünüyorum.” (%27,3) ifadelerine en fazla oranda “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir.

Öğretmen adayları anketin “KPSS’de genel kültür-genel yetenek testleri olmamalıdır.” görüşüne %22,2’sinin tamamen katıldığı, %15,3’ünün katıldığı, %23,4’ ünün orta düzeyde katıldığı, %23,8’ inin katılmadığı ve %15,3’ünün hiç katılmadığı görülmektedir. Bu durum, “KPSS’de genel kültür-genel yetenek testleri olmalıdır” diyen öğretmen adaylarının oranı ile “KPSS’de genel kültür-genel yetenek testleri olmamalıdır” diyen öğretmen adaylarının oranının birbirine yakın olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının anketin “Eğitim fakültesindeki müfredatlar ile KPSS müfredatı örtüşmektedir.” görüşüne, %23,4 ünün katılmadığı ve %29,2 sinin hiç katılmadığı görülmektedir. Bu bulgu öğretmen adaylarının KPSS müfredatı ile Eğitim fakültelerinin müfredatlarının uyum gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmen adaylarının anketin “KPSS düzenli hazırlananın daha başarılı olduğu bir sınavdır.” maddesine, %34,0 ünün tamamen katıldığı, %27,5 inin ise katıldığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının anketin “KPSS ülkemiz şartlarında en ideal öğretmenleri seçmek için gereklidir.” görüşüne ise, %23,1 inin katılmadığı ve %36,8 inin de hiç katılmadığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının anketin “KPSS hazırlık sürecinde eğer bir KPSS kursuna gitmezsem başarılı olamayacağımı düşünüyorum.” görüşüne ise öğretmen adayları farklı düzeylerde katılım göstermişlerdir. Bu bulgu kurs merkezlerine gitme konusunda öğretmen adaylarının kararsız oldukları şeklinde yorumlanabilir. Bir başka ifade ile KPSS’ye hazırlık sürecinde bir kursa gitmenin gerekli olduğunu düşünen öğretmen adayları ile kursun gereksiz olduğunu düşünen öğretmen adaylarının sayısının hemen hemen eşit olduğunu göstermektedir. “KPSS kursları öğrenciyi sadece motive etmektedir.” görüşüne öğretmen adayları daha çok %31,5’inin orta düzeyde katıldığı

görülmektedir. Bu bulguya göre KPSS'ye yönelik öğretim yapan kurs merkezleri öğretmen adaylarının başarılarını artırmada bir unsur olmaktan çok öğretmen adaylarının motivasyonları üzerinde etkisi olan bir kaynak şeklinde düşünülebilir.

Öğretmen adayları, "KPSS'nin nitelikli öğretmenleri seçtiğini düşünmüyorum." ifadesine, %52,1'inin tamamen katıldığı görülmüştür. Öğretmen adaylarının "Eğer KPSS'den aldığım puanla atanamazsam artık başka mesleklere yöneleceğim." ifadesine, %25,0'inin tamamen katıldığı, %16,0'sinin katıldığı, %19,4'ünün orta düzeyde katıldığı, %17,6'sının katılmadığı ve %22,0'sinin hiç katılmadığı görülmektedir. Bu bulgu öğretmen adaylarının belirli bir yaştan sonra farklı mesleklere yönelme düşüncesinin iyi bir seçenek olmadığı şeklinde ifade edilebilir. Öğretmen adaylarının anketin "KPSS diye bir sınav hiç olmamalıdır." maddesine ise %50,0'sinin tamamen katıldığı görülmüştür. Bu düzeyde katılımın öğretmen adaylarının öğretmen olarak atanmada KPSS sınavının gerekli olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmada; öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına yönelik görüşleri ile ilgili elde edilen bulgulara dayanılarak varılan sonuçlar şunlardır:

Öğretmen adaylarının yarısından fazlası KPSS'yi önlerinde aşmaları gereken bir engel olarak görmekte ve geleceklerine dair planları bu yüzden hep ertelemektedirler. KPSS, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun psikolojileri üzerinde olumsuz etki yarattığı ve kendilerine yeterince zaman ayıramadıklarını ifade etmişlerdir. Özşarı (2008) tarafından yapılan çalışmada her 10 öğretmen adayından 8 tanesi sürekli KPSS sınavına çalışmak zorunda olduklarını hissederek kendilerini baskı altında hissettiklerini ifade etmişlerdir. Sezgin ve Duran (2010) tarafından yapılan bir çalışmada ise, öğretmen adayları KPSS'ye hazırlanmak amacıyla çok yoğun bir çalışma temposuna girmekte olduklarını, atanamama kaygısı ve sıkıntısı onları oldukça yıpratmıştı ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde elde edilen sonuçlar bu yöndeki bulgularla benzerlik göstermektedir. (Doğan Altun, Avcı, Özüpekçe ve Gümüş, 2017; Yavuz ve Akdeniz, 2019;

Öğretmen adayları çok büyük bir oranda KPSS'nin adil bir sınav olduğuna inanmadıklarını, benzer şekilde KPSS'nin ülkemiz şartlarında ideal ve nitelikli öğretmenleri seçtiği görüşüne de katılmamaktadırlar. Öğretmen adaylarının çoğunluğu KPSS sınavının olmamasını düşünmektedirler.; Karaer, Karaer, ve Kartal (2018) yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının yaklaşık üçte birinin "KPSS öğretmenlik atamaları için gerekli midir?" sorusuna "Hayır" yanıtını verdikleri görülmüştür. Öğretmen adayları KPSS hazırlık sürecinde maddi olarak ailelerine yük olduğunu düşünmektedirler. Elde edilen bu sonuç Odabaş (2010) tarafından elde edilen bulguları desteklemektedir.

Öğretmen adaylarının yarısından fazlası, meslek hayatlarının tek bir sınava bağlı olmasının kendilerini tedirgin ettiğini bu nedenle atanma kriteri olarak KPSS puanıyla birlikte lisans mezuniyet ortalamasının da hesaplama dahil edilmesi gerektiğini düşünmektedir. KPSS sınavında Genel Kültür-Genel Yetenek testleri olmalıdır diyen öğretmen adaylarının sayısı, bu testler olmamalıdır diyen öğretmen adayları sayıları yaklaşık olarak birbirine eşit olduğu görülmüştür. Buna karşın KPSS'nin temel amacının alan bilgisi ve alan bilgisi öğretimini ölçmek olmalıdır şeklinde görüş belirten öğretmen adaylarının sayısı oldukça yüksektir. Bu sonuca göre öğretmen adayları KPSS'nin alan bilgisi ve alan bilgisi öğretimini ölçen bir sınav formatına dönüştürülmesi ağırlık kazanmaktadır. (Erdem ve Soylu, 2013; Receptoğlu, Akgün ve Aksu, 2016; Polatcan, Öztürk ve Saylık 2016) tarafından yapılan çalışmalarda benzer bulgulara ulaşılmıştır

Öğretmen adayları KPSS içeriği ile eğitim fakültelerinde aldıkları derslerin içeriklerinin örtüşmesine yönelik görüşleri belirgin bir şekilde farklılaşmamaktadır. Bir başka ifade ile öğretmen adaylarının neredeyse yarısı içeriğin örtüşmediğini diğer yarısı ise örtüşmediğini ifade etmişlerdir. Çimen ve Yılmaz'ın (2011) yaptığı çalışmada öğretmen adayları, KPSS'nin öğretmen yeterlikleriyle uyum sağlamadığı ve üniversitede gördükleri ders kapsamıyla örtüşmediği şeklindedir. Bir başka çalışmada ise Eraslan (2010), öğretmen adayları, eğitimlerinin son yıllarında derslerden çok KPSS'ye yönelik hazırlık içerisinde olduklarını bunun da fakülte eğitimlerinin ikinci plana itilmesine neden olduğunu belirtmişlerdir. Yılmaz vd. (2017) yaptıkları bir çalışmada fen bilgisi öğretmen adaylarının, özellikle 4.

sınıfta fakülteden ve fakülte derslerinden koştukları, sadece KPSS ve KPSS'de çıkacak derslere odaklandıkları belirlenmiştir. Altun, Yalçın, Yılmaz ve Yalçın (2019) tarafından yapılan çalışmada benzer bulgulara ulaşılmıştır

Öğretmen adaylarının yarısından fazlası KPSS hazırlık sürecinde bir kursa gitmeyi sınavda başarılı olmada gerekli görmektedir. Aynı şekilde öğretmen adayları KPSS kurslarının motivasyonlarını yükselttiğini ve KPSS'ye düzenli hazırlanmanın sınavda başarılı olma açısından gerekli olduğunu belirtmektedirler. Atav ve Sönmez (2013) çalışmalarında, öğretmen adaylarının sınavda başarılı olmak için dersane desteğine ihtiyaç olduğunu ifade etmişlerdir. Kuran (2012) yaptığı çalışmada, öğretmen adaylarının %80.29'nun KPSS'ye dershaneye giderek hazırlandıkları, dershaneye giden öğretmen adaylarının dershaneyi seçme nedenlerinin başında “düzenli ders çalışma isteği” yer almaktadır. KPSS'den aldığı puanla atanamadığında başka mesleklere yöneleceğini belirten öğretmen adaylarının sayısı bu görüşe katılmayan öğretmenlerden daha fazladır.

Çalışmada elde edilen bulgular ışığında şu önerilerde bulunulabilir; öğretmen atamalarındaki yığılmayı önlemek için eğitim fakültelerinin kontenjanları ihtiyaç olan branşlar çerçevesinde ele alınmalıdır. Öğretmen yeterliliklerini tek bir sınavla ölçmek yerine, öğretmen adaylarının lisans eğitimi boyunca göstermiş olduğu başarıları da değerlendirmeye katan yeni bir sistem geliştirilebilir. Devlet kadrolarında işe yerleşemeyen öğretmen adaylarının özel sektörde istihdam edilmesi için özel öğretim kurumları teşvik edilebilir.

KAYNAKÇA

- Ada, S. (1996). “Öğretmen Yetiştirme Sorunu”, *Yaşadıkça Eğitim*, 45, 13-15.
- Altun-Yalçın, S., Yılmaz, Z.A. ve Yalçın, S. (2020). Eğitim fakültesinde verilmekte olan dersler ile KPSS sınavının içeriğinin örtüşme durumuna ilişkin Fen Bilgisi öğretmen adayı görüşleri, *e- Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7, 390-400. doi:10.30900/kafkasegt.829359.
- Atav, E. ve Sönmez, S. (2013). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına (KPSS) ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı* (1), 1-13.
- Büyükkaragöz, S. (1993). *Yükseköğretim Programları ve Demokratik Tutumları*. Selçuk Üniversitesi Yayınları, 56-72.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. , Çakmak, E. K. , Akgün, Ö. E. , Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çetin, Ş. (2013). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) Yönelik Kaygılarının İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 43 (197).
- Çimen, O. ve Yılmaz, M. (2011). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Kpss ile İlgili Görüşleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (4), 159-172.
- Doğan, N. ve Şahin, A. E. (2009). Öğretmen Adaylarının İlköğretim Okullarına Atanma Durumunu Yordayan Değişkenler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 183-199.
- Doğan Altun, Z., Avcı, G., Özüpekçe, S. ve Gümüş, N. (2017). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kamu personeli seçme sınavı (KPSS) kaygısının incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 12(33), 151- 166.
- Eraslan, L. (2006). Öğretmenlik Mesleğine Girişte Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Yönteminin Değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-31.
- Erbek, İ. ve Eskimen, A. D. (2021). Kpss Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Alan Bilgisi Sorularının Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı ve Özel Alan Yeterlikleri Açısından Değerlendirilmesi. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 105-127.

- Erdem E ve Soylu, Y. (2013). Öğretmen adaylarının KPSS ve Alan sınavına ilişkin görüşleri *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1): 223-236.
- Karaer, H. (2019). Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre soru analizi (KPSS/ÖABT analitik kimyayla ilişkili sorular). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(6), 2583-2596.
- Karaer, H., Karaer, F., Kartal, E. (2018). Kamu personeli seçme sınavındaki öğretmenlik alan bilgisi testine yönelik öğretmen adaylarının görüşleri. *Erciyes Journal of Education*, 2(2), 40-58. DOI: 10.32433/eje.448155.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kocaoğlu, M. ve Özmen, Z. N. (2019). Türkiye’de kamu yönetimi eğitimi ve personel istihdam etme usullerinin Kamu Personel Seçme Sınavı üzerinde değerlendirilmesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33(46), 241-266.
- Kuran, K. (2012). Öğretmen adaylarının KPSS kursu veren dershanelere ve KPSS’ye ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 143-157.
- MEB. (2006). *Ülkelerin Öğretmen Yetiştirme Sistemleri*. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Odabaş, S. (2010). *Öğretmen Adaylarının KPSS Sınavına İlişkin Görüşleri (Ankara Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖSYM (2018). 2019 KPSS öğretmenlik alan bilgisi testi konu dağılımı. <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2019/KPSS/OABT/konudagilim0102019.pdf>.
- Özer, B. ve Gelen, İ. (2008). “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine Sahip Olma Düzeyleri Hakkında Öğretmen Adayları ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi”. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 2008, Cilt: 5, Sayı: 9.
- Özkan, S. ve Bağçeci, B. (2015). KPSS alan bilgisi testinin Türkçe öğretmenliği programı ve özel alan yeterlikleri kapsamında incelenmesi. *Turkish Studies*, 10/11, 1231-1250.
- Özoğlu, M. (2010). Türkiye’de öğretmen yetiştirme sisteminin sorunları. Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı- SETA.
- Özsarı, İ. (2008). *Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin KPSS merkezi sınavı odaklı gelecek kaygıları ve mesleki beklentileri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Polatcan, M., Öztürk, İ. ve Saylık, A. (2016). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına (KPSS) ilişkin görüşleri. *Route Educational and Social Science Journal*, 3(1), 126-138.
- Recepoğlu, E., Akgün, K. & Aksu, S. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının KPSS alan sınavına ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2537-2548.
- Sezgin, F. ve Duran, E. (2011). Kamu personeli seçme sınavı’nın (KPSS) öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarına yansımaları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 153, 9-22.
- Sözer E. (1991). “Türk Üniversitelerinde Öğretmen Yetiştirme Programlarının Öğretmenlik Davranışlarını Kazandırma Yönünden Etkililiği”. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 4/1-2 (1991) 103-120.
- Thomas, R. M. (1998). *Conducting Educational Research: A Comparative View*. West Port, Conn: Bergin & Garvey.
- Yavuz, S. ve Akdeniz, A. (2019). Fen bilgisi öğretmen adaylarının tükenmişlik ve kpss kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 212-227.

- Yılman, M. (1991). Eğitim Öğretim Niteliğinin Geliştirilmesinde Öğretmen Rolü, Eğitim Nitelik Geliştirme-Eğitim Arayışları. I. Sempozyum Bildirileri, İstanbul Kültür Koleji Yayınları, No. 1
- Yılmaz, Z. A., Yalçın, S. A., Yalçın, S., ve Kahraman, S. (2017). Fen bilgisi öğretmen adaylarının kpss algıları ve bu algıların öğrenme yaşantılarına etkisinin araştırılması. Sosyal Bilimler Dergisi, 7(13), 113-121.
- Yüksel, S. (2004). Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XVII (2), 2004, 355-379.